ชุมชนวัดไม่มีกิจกรรมที่จะทำให้ประชาชนสนใจและมีพระสงฆ์น้อยไม่สามารถปฏิบัติกิจสงฆ์ได้ครบถ้วนบางวัดขาดความร่วมมือจากชุมชนในการจัดกิจกรรม และขาดความร่วมมือจากหน่วยงานราชการ/เอกชน เป็นต้น (พระครูวิธานกิจโกศล (โสภณ สารโท), 2555) ดังกล่าวนี้ กองพุทธศาสนสถาน สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ ได้กำหนดแนวทางการพัฒนาวัดให้มีความเจริญรุ่งเรืองเป็นศูนย์รวมจิตใจของประชาชนและเป็นศูนย์กลางของชุมชนไว้หลากหลาย เช่น การสร้างความรู้สึกเป็นเจ้าของร่วมกัน การสร้างสภาพวัดและศาสนทายาท การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างวัดกับประชาชนในท้องถิ่น การสร้างกิจกรรมทางสังคมโดยให้วัดเป็นศูนย์กลาง (กองพุทธศาสนสถาน สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ, 2554: 4) เพื่อให้วัดเป็นที่พำนักสงฆ์ เป็นที่ประกอบศาสนกิจและบำเพ็ญกุศล และเป็นศูนย์กลางของชุมชน (สุนทร สุภูตะโยธิน, 2540: 42)

จากความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาดังกล่าว ประกอบกับที่ผู้วิจัยมีสังกัดในพื้นที่จังหวัดสระบุรี จึงสนใจศึกษาเรื่อง “รูปแบบการพัฒนาวัดให้เป็นศูนย์รวมจิตใจของประชาชนในจังหวัดสระบุรี” เพื่อสังเคราะห์องค์ความรู้จากการวิจัยเป็นสารสนเทศเพื่อการพัฒนาวัดให้เป็นศูนย์รวมจิตใจของประชาชน สำหรับคณะสงฆ์ สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง นำไปใช้ในการพัฒนาวัดให้สอดคล้องกับสภาพการณ์ในปัจจุบัน สืบไป

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

2.1 เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันในการพัฒนาวัดให้เป็นศูนย์รวมจิตใจของประชาชนในจังหวัดสระบุรี

2.2 เพื่อศึกษาหลักการและแนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาวัดให้เป็นศูนย์รวมจิตใจของประชาชน

2.3 เพื่อศึกษารูปแบบการพัฒนาวัดให้เป็นศูนย์รวมจิตใจของประชาชนในจังหวัดสระบุรี

3. ขอบเขตการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยใช้การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth interview) และการสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussion) เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลวิจัยภาคสนาม (Field Research) โดยผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตการวิจัยไว้ ดังนี้

3.1 ขอบเขตด้านเนื้อหา

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยมุ่งศึกษารูปแบบการพัฒนาวัดให้เป็นศูนย์รวมจิตใจของประชาชน ตามแนวคิดการพัฒนา ซึ่งมีปัจจัยพื้นฐานในการพัฒนา ได้แก่ 1) ด้านบุคลากร 2) ด้านงบประมาณ 3) ด้านวัสดุอุปกรณ์และสถานที่ และ 4) ด้านการจัดการ (สุธี สุทธิสมบูรณ์ และ สมาน รังสิโยกฤษฎ์, 2541: 12) ตามบทบาทของวัด ได้แก่ 1) การเป็นสถานที่ศึกษา 2) การเป็นสถานสงเคราะห์ 3) การเป็นที่พักเดินทาง 4) การเป็นที่ไกล่เกลี่ยข้อพิพาท5) การเป็นศูนย์ศิลปวัฒนธรรม 6) การเป็นคลังพัสดุ และ 7) การเป็นศูนย์กลางการบริการ เพื่อพัฒนาประชาชนตามหลักไตรสิกขา คือ 1) ศีล 2) สมาธิ และ 3) ปัญญา